

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/248/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3811201530
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 09. 2011
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beáta Čupková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2011:3811201530.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Beáty Čupkovej a sudkýň JUDr. Viery Škultétyovej a JUDr. Aleny Záhumenskej v právnej veci navrhovateľky H. U., bytom R., H.. A. XXX/X proti odporcovi H. X., bytom R., H.. A. XXX/X, zastúpeného H.. J. S., konateľom spoločnosti H.. J. S. - G., Y..N..K., so sídlom R., F. J. XXX/XX, Z. XX XXX XXX, o určenie príspevku na výživu rozvedenej manželky, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 18. apríla 2011, č.k. 12C/19/2011-94, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým bola odporcovi uložená povinnosť prispievať na výživu navrhovateľky počnúc dňom 01.04.2011 mesačne sumou 40 eur, mesačne vždy vopred, najneskôr do 20. dňa v mesiaci **p o t v r d z u j e .**

Výrok o náhrade trov konania **m e n í** tak, že odporcovi náhradu trov prvostupňového konania **n e p r i z n á v a .**

Odporcovi sa náhrada trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil odporcovi povinnosť platiť na výživu navrhovateľky počnúc dňom 01.04.2011 mesačne sumu 40 eur, mesačne vždy vopred, najneskôr do 20. dňa v mesiaci a v prevyšujúcej časti návrh zamietol. Navrhovateľke uložil povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov konania vo výške 200 eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Odporcovi uložil povinnosť zaplatiť na účet Okresného súdu Prievidza súdny poplatok z návrhu na začatie konania vo výške 36 eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že účastníci konania sú bývalí manželia, ich manželstvo právne trvalo od 28.06.2008 do 12.01.2011. Zo spolužitia účastníkov deti nepochádzajú, účastníci nemajú žiadnu ďalšiu vyživovaciu povinnosť. Navrhovateľka býva sama v byte, ktorý má vo svojom vlastníctve, je evidovaná ako uchádzačka o zamestnanie od 07.05.2010, nie je poberateľkou dávky v hmotnej núdzi. Po opakovaných operáciách ľavého kolena zo dňa 21.07.2010 a 06.12.2010 je navrhovateľka dlhodobo PN a podľa vyjadrenia jej ošetrojúcej lekárky nemôže toho času vykonávať sústavné zamestnanie, je teda bez akéhokoľvek príjmu. Náklady na bývanie a so zdravotnou starostlivosťou jej uhrádza matka a jej priateľ. Z takto zisteného skutkového stavu dospel súd prvého stupňa k záveru, že navrhovateľka nie je v žalovanom období schopná sa sama živiť. Odporca má čistý mesačný príjem vo výške 586 eur mesačne. Nie je vlastníkom nehnuteľností, býva s rodičmi, ktorým na bývanie prispieva sumou 100 eur mesačne, jeho náklady spočívajú v nákladoch za telefón, za pohonné hmoty a podobne. Odporca je jedným z troch spoločníkov obchodnej spoločnosti Y. Y. N..K.. R.. Z daňového priznania tejto obchodnej spoločnosti za rok 2009 bolo zistené, že je v strate. Podľa názoru súdu prvého stupňa je v možnostiach a schopnostiach, majetkových pomeroch odporcu

mesačne na výživu navrhovateľky prispievať sumou 40 eur. Mal za to, že rozhodnutie o príspevku na výživu navrhovateľky od odporcu nie je v rozpore s dobrými mravmi, pretože na rozvode manželstva sa podieľali obaja účastníci a navrhovateľka na rozdiel od odporcu dlhodobo pre svoj zlý zdravotný stav nemôže vykonávať sústavné zamestnanie a v konaní nebolo preukázané, že vlastným zavinením prišla o možnosť mať pravidelný príjem. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 72, § 75 ods. 1, 2 Zákona o rodine. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 a § 150 ods. 1 O.s.p., keď vychádzal z pomeru úspechu k neúspechu účastníkov v spore, keď navrhovateľka bola úspešná v 13,5 % a odporca 86,5 % a odporcovi by tak podľa ust. § 142 ods. 2 O.s.p. patrila náhrada trov konania vo výške 73 %, čo v prepočte predstavuje sumu 1.072 eur. Vychádzajúc z ust. § 150 ods. 1 s prihliadnutím na skutočnosť, že navrhovateľka je bez akéhokoľvek príjmu, pričom zamestnanie si nemôže nájsť v dôsledku svojho zlého zdravotného stavu, považoval za primerané uložiť navrhovateľke povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov konania vo výške 200 eur. O povinnosti odporcu zaplatiť súdny poplatok z návrhu rozhodol podľa § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch podľa položky č. 8 písm. a) sadzovníka súdnych poplatkov (2 % z ceny predmetu plnenia - 40 x 36).

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie navrhovateľka a domáhala sa, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že uloží odporcovi povinnosť prispievať jej na výživu sumou 90 eur mesačne vopred do 20. dňa v mesiaci a zaviazá ho k náhrade trov konania. Tvrdila, že súd prvého stupňa po vykonaní dôkazov navrhnutých účastníkmi konania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, vykonal nedostatočné dokazovanie, nesprávne vyhodnotil vykonané dôkazy, na základe čoho nesprávne rozhodol. Vytýkala súdu prvého stupňa, že prihliadol na splátku úveru vo výške 92,28 eur mesačne, ktorú odporca musí platiť a zohľadnil túto skutočnosť pri určení výšky výživného, pričom nevzal do úvahy, že odporca si uvedený úver vzal a vložil do spoločnosti Y., Y..N..K.. . Ďalej uviedla, že súd nezistil, akým konkrétnym spôsobom participuje odporca na ziskoch uvedenej obchodnej spoločnosti, resp. na majetku obchodnej spoločnosti, do ktorej odporca vložil za účelom zisku svoje finančné prostriedky. Súd neskúmal ani majetok tejto obchodnej spoločnosti, pričom ona je presvedčená, že odporca je schopný prispievať na jej výživu vyššou sumou, ako určil súd. Vytýkala súdu prvého stupňa nesprávne rozhodnutie o trovách konania. Dôvodila, že súdu bolo známe, že nemá finančné zdroje na živobytie, je sociálne odkázaná a sú dané dôvody na oslobodenie od súdnych poplatkov. Poukazovala na rovnosť účastníkov pred zákonom tak, aby jedna strana nebola zvýhodňovaná na úkor strany druhej. Súd sa veľmi podrobne zaoberal výdavkami odporcu, pričom mu uznal náklady, ktoré sú sporné a neopodstatnené, keď firma Y., Y. N..K.. kúpila auto, na ktorom odporca stále jazdí, čo súd nevzal do úvahy, pričom keby si bol vyžiadal účtovníctvo tejto firmy, mohol by tieto skutočnosti zistiť.

Odporca vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Uplatnil si náhradu trov odvolacieho konania vo výške 198,30 eur. Uviedol, že je spoločníkom obchodnej spoločnosti Y., Y..N..K.., ktorá je pri výkone svojej podnikateľskej činnosti dlhodobo v strate, nevykazuje zisk a z účasti na tejto spoločnosti nijako finančne neprofituje. Navyiac, ako tretinový spoločník nemôže s majetkom tejto obchodnej spoločnosti disponovať bez súhlasu ostatných spoločníkov. Dôvodil, že majetok spoločnosti nie je jeho osobným majetkom, on je iba výlučným vlastníkom obchodného podielu vo výške 1/3-ina na základnom imaní, ktoré vyjadruje jeho vklad vo výške 3.319,39 eur. Uviedol, že nie je vlastníkom žiadnej huteľnej veci väčšej hodnoty s výnimkou osobného motorového vozidla zn. K. G., rok výroby 2003, ktorého súčasná hodnota nepresahuje 4.000 eur. Dňa 13.07.2011 uzavrel zmluvu o hypotekárnom úvere, z ktorej mu vyplýva povinnosť platiť 107,30 eur mesačne splátky úveru. Ďalej uviedol, že hoci sa neodvolal voči rozsudku súdu prvého stupňa, stále zastáva názor, ktorý vyjadril v prvostupňovom konaní, podľa ktorého je navrhovateľka schopná sa sama živiť, a preto by jej nemal byť priznaný nárok na príspevok na výživu. Dôvodil, že navrhovateľka napriek jej zlému zdravotnému stavu a nedostatku finančných prostriedkov sa v súčasnosti údajne dlhodobo nachádza v W.. Ďalej uviedol, že napriek tomu, že mal v konaní neúspech iba v pomerne nepatrnej časti, súd mu nepriznal ním uplatnené trovy konania v plnej výške, ale len vo výške 200 eur, pričom sa neodvolal proti rozhodnutiu súdu o trovách konania.

Krajský súd preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p. v rozsahu a dôvodov podaného odvolania a dospel k záveru, že rozsudok okresného súdu je potrebné potvrdiť podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny vo výroku, ktorým bola odporcovi uložená povinnosť prispievať na výživu navrhovateľky počnúc dňom

01.04.2011 mesačne sumou 40 eur a vo výroku o náhrade trov prvostupňového konania zmeniť podľa § 220 O.s.p. . Rozhodol bez nariadenia pojednávania v súlade s § 214 ods. 2 O.s.p.

Podľa ust. § 72 ods. 1 Zákona o rodine rozvedený manžel, ktorý nie je schopný sám sa živiť, môže žiadať od bývalého manžela, aby mu prispieval na primeranú výživu podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov.

Rozvodom manželstva zanikajú všetky osobné a právne vzťahy medzi manželmi. V materiálnej oblasti to predpokladá, že každý z manželov je povinný sa postarať sám o seba a iba v prípade, že vzhľadom na objektívne okolnosti (zdravotný stav, starostlivosť o maloleté dieťa alebo invalidné dieťa a podobne), nie je rozvedený manžel schopný sám sa živiť, umožňuje Zákon o rodine podľa § 72 zmiernenie týchto majetkových dopadov rozvodu manželstva.

Základnou podmienkou pre priznanie nároku na vyživovaciu povinnosť po rozvode manželstva je skutočnosť, že rozvedený manžel nie je schopný sám sa živiť a prípadne, ak má aj nejaký príjem, tento nestačí na úhradu nákladov na jeho primeranú výživu. Primeraná výživa podľa súčasného znenia Zákona o rodine neznamená pokrytie jeho nevyhnutných nákladov na stravovanie, ale tiež uspokojovanie ďalších nevyhnutných potrieb rozvedeného manžela vyplývajúceho z jeho veku, zdravotného stavu, spôsobu života a podobne, ktoré je potrebné posudzovať individuálne. Povinnosť bývalého manžela prispievať na výživu bývalého manžela predchádza vyživovacej povinnosti detí voči rodičom a má prioritu aj pred príspevkami zo spoločenských prostriedkov. Poskytovanie príspevku je podmienené aj tým, že nebude v rozpore s dobrými mravmi (§ 75 ods. 2 Zákona o rodine). Odvolací súd je toho záveru, že je potrebné vychádzať z objektívnej skutočnosti, že rozvodom manželstva zanikajú všetky osobné a právne vzťahy medzi manželmi. V materiálnej oblasti to predpokladá, že každý z manželov je povinný sa postarať sám o seba a iba v prípade, že vzhľadom na objektívne okolnosti (zdravotný stav, starostlivosť o maloleté dieťa alebo invalidné dieťa a podobne), nie je rozvedený manžel schopný sám sa živiť, umožňuje Zákon o rodine podľa § 72 zmiernenie týchto majetkových dopadov rozvodu manželstva.

V súdnej veci bolo úlohou súdu prvého stupňa predovšetkým ustáliť, či obstoje tvrdenie navrhovateľky, že nie je schopná sama sa živiť, skúmať výšku jej príjmu, jej potreby, schopnosti, možnosti a majetkové pomery a následne posúdiť otázku, či navrhovateľka je po rozvode manželstva účastníkov odkázaná na príspevok od bývalého manžela, nakoľko nie je schopná sama si zaistiť primeranú výživu z vlastných zárobkových alebo majetkových zdrojov a až následne u odporcu skúmať zárobkové možnosti - faktické i potencionálne a jeho majetkové pomery.

Súd prvého stupňa konštatoval, že navrhovateľka nie je schopná sa sama živiť z dôvodu, že je dlhodobo práceneschopná z dôsledku opakovaných operácií vykonaných na jej ľavej dolnej končatine. Vychádzal zo skutočnosti, že navrhovateľka je dlhodobo evidovaná ako uchádzačka o zamestnanie, nepoberá dávku v hmotnej núdzi a podľa vyjadrenia jej ošetrojúcej lekárky nie je v súčasnosti schopná vykonávať sústavnú prácu. Tento záver súdu prvého stupňa odvolaním spochybnený nebol.

Pri určení výšky príspevku na výživu rozvedenej manželky vychádzal z preukázaného príjmu odporcu vo výške 587 eur mesačne. Ustálil, že príspevok vo výške 40 eur mesačne zodpovedá jednak zárobkovým pomerom a majetkovým pomerom odporcu, ako i odôvodneným potrebám navrhovateľky. Výšku príspevku na výživu rozvedenej manželky spochybnila navrhovateľka.

Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce námietky týkajúce sa veci samej, ktoré boli v odvolaní navrhovateľkou vznesené a v plnom rozsahu sa stotožňuje so skutkovými i právnymi závermi súdu prvého stupňa v tejto časti. Odvolacie námietky navrhovateľky vo veci samej sú totožné s námietkami, ktoré uplatnila pred súdom prvého stupňa a tieto nemohli privodiť zmenu napadnutého rozsudku. Ani v odvolacom konaní totiž neboli preukázané také skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok odlišné rozhodnutie vo veci pokiaľ ide o určenie a výšku povinnosti odporcu prispievať na výživu navrhovateľky. Z daného titulu odvolací súd si osvojil v tejto časti dôvody napadnutého rozsudku

a v podrobnostiach na ne v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. odkazuje. Na doplnenie správnosti dôvodov rozhodnutia súdu prvého stupňa vo veci samej odvolací súd dodáva nasledovné:

Príspevok na výživu rozvedeného manžela je zásadne podmienený neschopnosťou bývalého manžela sám sa živiť a neriadi sa zásadou rovnakej životnej úrovne bývalých manželov, ako je to v prípade vyživovacej povinnosti medzi manželmi.

Navrhovateľka vytýkala súdu prvého stupňa, že nevzal do úvahy aktíva obchodnej spoločnosti, ktorej je odporca spoločníkom, nevykonal dôkazy, aby zistil majetok tejto obchodnej spoločnosti a akým spôsobom participuje odporca na ziskoch tejto spoločnosti. Odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa konštatuje, že obchodná spoločnosť Y. Y. N..K.. R. podľa údajov príslušného daňového úradu (ktoré nie je súd v tomto konaní oprávnený preskúmať) nevykazuje zisk, je v strate, vykazuje spolu majetok vo výške 8.016 eur, z toho obežný majetok vo výške 5.806 eur, dlhodobý hmotný majetok 2.081 eur. Z uvedených údajov nie je možné dospieť k inému záveru ako dospel súd prvého stupňa, že odporca nemá ako spoločník tejto obchodnej spoločnosti žiaden podiel na zisku a vzhľadom na výšku majetku spoločnosti nemôže dochádzať ani k výraznému využívaniu pôžitkov odporcom vyplývajúcich mu z jeho postavenia, ktoré by zvyšovali jeho životnú úroveň.

Z týchto dôvodov rozsudok okresného súdu krajský súd potvrdil ako vecne správny podľa § 219 ods. 1, ods. 2 O.s.p. vo výroku, ktorým bola odporcovi uložená povinnosť prispievať na výživu navrhovateľky počnúc dňom 01.04.2011 mesačne sumou 40 eur, mesačne vždy vopred, najneskôr do 20. dňa v mesiaci.

V ďalšej časti sa odvolací súd zaoberal dôvodmi odvolania navrhovateľky proti trovám prvostupňového konania.

Jednou z hlavných zásad, z ktorých vychádza Občiansky súdny poriadok v ustanoveniach o náhrade trov konania je zásada zodpovednosti za výsledok, podľa ktorej účastník má nárok na náhradu trov konania potrebných na účelné uplatnenie alebo bránenie práva vtedy, ak mal úspech vo veci. Táto zásada je vyslovená v ust. § 142 ods. 1 O.s.p. a riadil sa ňou aj súd prvého stupňa pri svojom rozhodovaní o trovách tohto konania.

Pokiaľ navrhovateľka poukazovala v súvislosti s rozhodnutím súdu prvého stupňa o trovách konania na svoju nepriaznivú sociálnu a finančnú situáciu, musel sa odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa zaoberať otázkou možného použitia ust. § 150 ods. 1 veta prvá O.s.p.

Podľa § 150 ods. 1 prvá veta O.s.p., ak sú tu dôvody osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať.

Aplikácia ust. § 150 O.s.p. umožňuje súdu výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti nepriznať, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa. Pri takomto rozhodovaní musí ísť o celkom výnimočný prípad, pričom výnimočnosť môže spočívať v okolnostiach danej veci alebo okolnostiach na strane účastníkov.

Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba podľa ustálenej súdnej praxe prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery všetkých účastníkov konania a všimnúť si aj okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a ich postoje v konaní. Pri hodnotení pomerov účastníkov je potrebné vziať do úvahy nielen pomery toho účastníka, ktorý by mal trovy konania zaplatiť, ale treba zohľadniť aj dopad tohto rozhodnutia najmä na majetkové pomery oprávneného účastníka.

Z obsahu spisu vyplýva, že účastníci tohto konania sú bývalí manželia, pričom v konaní ide o príspevok na výživu rozvedenej manželky. Navrhovateľku k podaniu návrhu na začatie konania o

príspevok na výživu rozvedenej manželky viedla skutočnosť, že nemá žiaden príjem a jej zdravotný stav jej neumožňuje nájsť si v súčasnosti zamestnanie. Odporca v konaní toto právo navrhovateľky spochybňoval a tvrdil, že pokiaľ by súd jej návrhu vyhovel, išlo o rozhodnutie v rozpore s dobrými mravmi.

Odvolací súd dospel k záveru, že v danej veci sú dôvody hodné osobitného zreteľa pre použitie ust. § 150 ods. 1 prvá veta O.s.p., ktoré spočíva nielen v okolnostiach danej veci uvedených v predchádzajúcom odstavci tohto odôvodnenia (bývalý príbuzenský vzťah účastníkov, okolnosti, ktoré viedli navrhovateľku k uplatneniu svojho práva, popieranie jej práva odporcom), ale i v okolnostiach a v pomeroch na strane účastníkov, keď navrhovateľka je dlhodobo práceneschopná, nemá žiaden príjem a odporca, ktorý má v časti trov konania postavenie oprávneného účastníka, riadne pracuje, jeho príjem je 589 eur mesačne. Aplikáciou citovaného zákonného ustanovenia v tomto konkrétnom prípade dôjde k odstráneniu neprimeranej tvrdosti voči navrhovateľke. S prihliadnutím na zárobkové pomery odporcu toto rozhodnutie nezasiahne neprimerane do jeho majetkových pomerov, na ktorú skutočnosť odvolací súd tiež prihliadol.

Z týchto dôvodov krajský súd rozsudok okresného súdu vo výroku o trovách prvostupňového konania zmenil podľa § 220 O.s.p. tak, že odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

O trovách odvolacieho konania krajský súd rozhodol podľa § 142 ods. 1, § 224 ods. 1 za použitia § 150 ods. 1 O.s.p. a úspešnému odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal z rovnakých dôvodov, ako zmenil rozhodnutie o trovách prvostupňového konania, keď prihliadol na mimoriadne nepriaznivú sociálnu situáciu navrhovateľky.

Rozhodnutie bolo senátom prijaté jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.